

tett a tigris baján, hogy vasfogóba kapta a tigris lábait és enkezével levágta a megnyúlt körmököt. Hát ha a mi Hafidunk is hasonlót tenne? Bizonyára megint tudnának járni, ugrani, sőt még „küssebebecske” zsákmányt is ejtenének. Mődjöttök arra is, hogy ha nem is lenne bank — volna legalább bankó.

*

Japán Magyarország — szövetségese. Ki hitte volna, hogy oly hamar fog teljesedni némely cárogatásnak a jóslata. A politikai erdő hollói egy idő óta mindazt rikojtgatták, hogy a dualismusból trializmus lésson. Hát lett is.

*

A lipcsei erdőben halva találtak egy 15 éves diákot egy 12 éves polgárista leánnyal. Együtt haltak meg egymásért, — mert még nem lehettek egymásé. — Ime a modern kor eltévelyedése a gyermekeknél. Ez talán fel fogja nyitni a XX-ik század böles gondolkodóinak is majd az esztét; lassan-lassan megnyílik az igazságot látó lelki szem. Majd kezdenek a jövőről is gondoskodni azok, akiket illet. A praktikus angliások az elsők, akik a régi keresztény elveket a modern életben fel- és megújítani kezdik. Ők már ott tartanak, hogy belátják, miszerint a nemzet jövője az ő ifjúsága és az ő gyermekeire — amelyet meg kell menteni a nagy felvilágosodás korában is a kor bűneitől és mótelyeitől. Szigorú állami törvényeket hoztak, hogy 16 éves koráig senki ne dohányozzék; azt is megbüntetik, aki ez ellen vét és azt is, aki

a dohányt eladja; hasonlóképen senki korcsmába, kávéházba, vendéglőbe az ifjak közül be nem teheti a lábát, nehogy eltanulja ott a káromkodást, a trágár beszédeket, dalokat és megszeresse az alkoholt. — Mi is sokban szoktuk utánozni a külföldieket. Ime, bárcsak most Angliát utánoznók, — akkor megszüntethetők volnának azok a rohadat állapotok, mely ma falún és városban nálunk, sajnos, még csak meg sem — láttatnak.

Népszövetség és politika.

A „K.” 19. száma a Levelezések című rovatában hozott egy közleményt.

Azt mondja a cikk . . . Egyébiránt mindnyájan olvastuk és amennyiben szükséges lesz, pedzeni fogom majd. Hát várjunk.

Tudjuk, hogy nincs rosszabb gebe egy egész nagy vásárban, mint a cigányé. Annak dacára nem kap annyi dicséretet és magasztalást egyetlen barom se, mint éppen az. De természetesen csak a gazdája részéről. Uram Istenem! micsoda áradozásokat hallhatunk és olvashatunk a mi kath. nyájunk égig csapongva lángoló hitbuzgalmáról. A be nem avatott, a királyhágon túl lakó magyar, aki előtt az efféle éppen nem mindennapi dolog, ha egy ideig figyelemmel kíséri a szertelenkedő öndicsérgetésünket, mérget merne rá venni, hogy Erdélyben minden egyes hívő egy kész hitvalló, aki vezérének egyetlen hívó szavára tözőn-vizen kész volna keresztülgázolni, csak keresztet lészon maga előtt. A kissé beavatott azonban azt mondaná neki: te süsü, te; nézd meg a cselekedeteiket, közeleti szereplésüket, olvasd össze népszövetségi szervezeteink számát stb., aztán anélkül is mérget fogsz nyelni, hogy akarnád, de legalább nem halsz bele.

Es ezen utóbbinak van igaza. Hiszen na-

ponkint tűz és víz veszedelmének félelme mellett kell tülekednünk a kereszt érdekében, de az erdélyi egyházmege hívei közül látunk ott legkevésbé, noha az ő vezérük jár legelőt s ő a leglelkesebb. Ennek az érthetetlen jelenségnek elfogadható magyarázatát eddig nem voltam képes másban megsejteni, mint abban, amivel a cigányt jellegetem. És ime most mar tudom is, miben van. Tudom, hogy van Erdélyben katolikus a javából, nem egy-kettő és ennek pár százasoros szorzata, hanem miliom. (Fikomadtát!) Olyan teliver katolikus, aki a kereszt érdekében tűzbe-vízbe menne a vezér szavára, sőt — Uram bocsá! — a Népszövetségbe is, — körülnézni. Mi több, esetleg katolikus irányú lapot is kész volna megtekinteni — távolról csak . . .

Ugyan kérem, tetszik e sejteni, mifele föltételnek kell itt következnie? Tetszik-e sejteni, miből lesz a sáska?

Nagyon egyszerű. A föltétel az, hogy azt a keresztet zászlót ne Zichy Nándor gr. lobogtassa, hanem Nagy Emil és társai, akiket cukros mandolával is táborunkba kell édesgetnünk, t. i. a kereszt táborába és akár zsold által is odaláncolni, de kell. Hogy miért kell? Hm! Hát azért, mert Zichy Nándor és társai se Istennel, se királlyal, se pápával s a keresztény multtal, se a valláserkölesi törvénykönyvvel szakítani nem akarnak s azonfelül a politikában a demagógiát érvényesülni nem engedik, pedig attól vakul a magyar, ellenben az önzetlenséget és erkölcsösséget még abban is meggyökerestették. Ellenben vannak olyan embereink is fölös számmal, — cikkirő szerint többen, mint amolyanok, — akik zsidószaktanak mindazzal, amit elősoroltunk s azonfölül még negyvenyolcasok is. Akik függetlenek akarnak lenni Istentől és pápatól, mennytől és Rómától és mindattól, ami ezen két fogalommal csak távolról is rokonságban van, azonfölül még Ausztria-Bécsről is; csupán az ördögtől, a büntől, a szabadkömivességtől, a zsidóságtól és több efféle

példái, a világ pompája s csábító húságai ellenében, mint az élet e kenyere.” (Szent Jeromos) Mert „sumpto corpore et sanguine Christi concorporati et consanguinei ejus efficiuntur.” (sz. Cyrill) egyik leszünk, egybe olvadunk Jézussal és az ő testévé leszünk nemcsak hit szerint, hanem valóban; s kialakul bennünk Krisztus elete — a húságtól, büntől mentes élet. Nem pusztulhatunk tehát el, mivel a szent tett őv a haláltól s ad életet. S élet erőt is adna? Krisztus életéből esetek bizonyítanak amellet, hogy szent testének érintése győzítő erejű volt. Kérdezzék meg Püspök Atyánkat: mi ad neki olyan áldozatos lelket, mi nyújt neki olyan erőt, hogy tevékenységét, lankadatlan buzgalmát, a lelkeket kereső fáradozásait bámolja a világ? A mindennapi szent áldozás! mert felszenteltetése óta egyetlen misét nem mulasztott el. Pedig mindig fárasztó útban van. „Ha tűzőn s lángokon kellene is keresztülhalnom, hogy a szentáldozáshoz járulhassak, egy pillanatig sem haboznám azt megtenni.” Mily mélységes lehet a fájdalom e panaszhanga: „a szent Atyának óhaja, kérélmé nem talál kellő visszhangra”; kevés történik a szent áldozás terjesztése körül; sok pap kevésbé veszi a szentmisét, talán még az ordinációkor lelkére kötött harom intencióról is megfeledekzik.

Talán nem ismerik az Oltárszentséget? vagy lelkük van lefogva, hogy ne szárnyalhassanak? Oh végtelen áldozat, óh egyedüli drága kincsé Istenemnek, mindenemnek! S e kincsé enyém. Die s őit ő, h á l a, e n g e s z t e l ő, k é r ő áldozattal borulhatok Istenem keblére.

Jogom van erre — végtelen kegyelméből s oly hatalmam, — mint szent Jeromos mondja — hogy „nincs benne kétség, hogy megadja azt Isten, amit t ő l e a s z e n t m i s é b e n k é r ű n k” — és e s o d á s m ó d o n, mire van tapasztalatom. Csakhogy szeretni kell a szent misét s ájtatos megújítása legyen az a keresztén végbevitt első szentáldozatnak, tehát már az előkészület a Feszület szemlelete legyen. „Aki ájtatosan szokta hallgatni s végezni a szent misét, az nem fog hirtelen, véletlen halállal kimulni.” (Szent Ágoston.) Mert „nem lehet, hogy ki az életnek eledelével él, a vétek halálával meghaljon.” (Szal. sz. Ferenc.) S itt ismét Püspök Atyánk szavai jutnak eszembe, midőn egy előtte jól ismert, magas állású papot a Balatonon ért utól halála, a misézés módjára célozva mondá: m o r t e m D n i a n n u n t i a b i t i s . . . m i n d e n n a p.

Mit nem követ el a szentségi Jézussal táplálkozó Apostolunk, hogy különösen papjai szeressék Jézust; mint ajánlta fel őket — püspöksége kezdetén már — Jézus Szívébe; mint iparkodik kéréssel — s ha kifogás hangzik — paranasszóval is hatni oly állású papokra, kiket a haragszó nem hi kötelezőleg a misére, hogy egyetlen napon se mulasszák el miséjüket, — megható e ténye. De különösen nem feledek el egy jelenetet soha életemben.

Egy általa nagyon kegyelt tanár így adja tudtul Főpásztorra iránti kegyeletét: „Excellenciádrol is megemlékeztem név n e v n e p é n”, mire a jószágos atya mosolygva, de megható, finom, szelid éllel így válaszol: „Névünnepe-

pedig a kánon szerint a püspökről m i n d e n n a p meg kell emlékezni” . . . oh, mily szeretetteljes intelem is volt ebben. Elaggott papjai is csak misézésre vagy áldozásra szokta kéri.

Kérdjenek meg egy-egy papot, kinek oly vidéken kellett utaznia, hol miséhez nem juthatott, mondja meg: mi a szentmise? S könnyei adják meg a választ.

S ezzel szemben a mindennap misézhetőnek boldogsága oly végtelen öröm, minőt az első szent mise alkalmával Jézus keresztalálakor a pokol tornácában lévő lelkek éreztek. Csak egy pár jelenetet örököltünk meg a szent miséből, de újuljon is ez fel minden misénk alkalmával . . . az offertorium, az elevatio magasztos jelenetei „a felmagasztalt Krisztus előtt”; nobis quoque „ma velem leszesz a paradicsomban”; a szent oltalom megtöresztor „consummatum est”; a részecskének a kehelybe bocsátásakor „egy lelket szabadított ki a tisztító tűzből”; Agnus Dei — a százasos hite „vere Filius Dei” s mások mily sokan (talán te is); „ha Isten Fia vagy, tégy esodat”; (esodat kíváns? kérdezősködjél tőlem;) Kommunikor — mint József és Nikodémus a sirba, úgy temeti a pap s z i v é b e Krisztust. A koporsó — testünk, utrum ez a „sepulchrum ejus gloriosum erit”? S hogyan lehet csakugyan az? . . . vagy a mise végéni áldás jelentményét kérdik? legyenek azon „ut quacunque benedixerint, valóban benedicantur!”

Ez a misének mélységes titka. S hogy mily drága kincs s mily nagy jutalom a miséz-

jóktól nem. Ezek így lévén, habozhatnának-e még az erdélyi „igen jóindulatú” katolikusok abban, hogy hova sorakozzanak. Amott a Szűz Mária-lobogó, a rúd végén keresztel; emitt negyvennyolcas, (vagy negyvenkilences? — nem lehet tisztán fölsimerni), a rúd végén máterem kanállal. Cikkező igen természetesnek találja, hogy az „igen jóindulatú” katolikusok habozás nélkül az utóbbi zászló alá sorakoznak. Ha egy elémított gubás ember vagy Abdera disz polgára tenne efféle nyilatkozatot, semmit se tudnék rajta csodálkozni, de így? . . .

Cikkező — és még inkább „igen jóindulatú” katolikus csapatja — „a kereszténytelen szellem ellen” akar küzdeni, azokkal együtt, „akik haragra készek a szabadkőművesek, a zsidók és mindazon keresztények ellen, akik a kereszténységnek ellenségei”. És? . . . Hát csak természetes — az ő természetellenességében, — hogy azoknak a táborába siet, akiknek a kereszt t é r d e k é b e n tett legjobb szolgálata az, hogy nem támadják nyíltan, ellenben szót nélkül türik mások részéről való támadtatását; legnagyobb részükben azonban nyílt ellenségei annak, szabadkőművesek és zsidók vagy azoknak készséges szolgálói.

Szóval az a baj, hogy a Népszövetség vezérei politikai tekintetben 67-esek és nem 48-asok, amint lenni kellene.

Politikai tekintetben . . .

Hát a Népszövetség politikai párt? Nem az, de hát miért nem az? És legfőképpen miért nem Kossuth-párti? Legeslegfőképpen pedig a vezérei hogy mernek katolikus társadalmi mozgalom élén szerepelni, mikor politikai tekintetben, — mert mindig ezt kell nézni első sorban, — még csak nem is negyvennyolcasok, annál kevésbé volnának képesek negyvenkilenceskedni.

Ez az, amiért az „igen jóindulatú katolikusok” nem árulhatnak egy gyékényen a — Népszövetséggel. Igen, a Népszövetséggel. Nekik ugyanis — se testüknek, se lelküknek — olyan

katolikusok nem kellene, akik a politikai pártállásra hatvanhetesek; mivel pedig a Népszövetség olyanokat is elfogad, sőt — Uram boesá! — szülőiként tisztel, — az „igen jó érzésű katolikusok” részére nem marad egyéb hátra, mint hogy a Népszövetségnek háta fordítsanak. És a „lám megmondtam Angyal Bandi” kurucnóta elnéklése mellett szépen kivonulnak belőle.

Kétségtelenül van ebben komikum is elég, de mégis inkább tekintünk egyéb alkotó elemét.

Hát, igen tisztelt cikkíró uram! Ön és kis csapatja valóban hiszik azt, hogy politikai tekintetben — ha már arról van szó a Népszövetséggel kapcsolatban, a kereszténység magyarországi vezérkara kevésbé böles, kevésbé meggondolt és előrelátó, mint az önök tisztelt csapatja; hogy az hazafiság tekintetében szabadabban meggyanusítható, mint önök; hogy tehát azzal politikai tekintetben is együtt tartani önökre nézve dehonesztáló volna? Sőt vele még csak társadalmi akciót sem folytathatnak önök közösen, mert az is megbélyegző volna önökre nézve.

Ugyan kérem, meg tetszett gondolni, amit írni méltóztatott?

Hát én azt mondom, hogy a t. cikkíró úr és azok a „jóindulatú” katolikusok lehetnek katolikusok, de nem politikusok; vagy lehetnek politikusok, de nem katolikusok. Azonlan katolikus politikusok vagy politikus katolikusok semmi esetre se lehetnek. Ha különben volna, ismerniök kellene úgy a néppárt, mint a függetlenségi párt programját. Tudniök kellene, hogy amannak lelke a keresztény világnézet revindikációja, tehát egy abszolút üdvös cél; emezé az ország függetlensége, még esetleg tartományok elvesztése árán is, tehát egy végzetlen problematikus értékű dolog. De hát ez hagyján! Hanem a járulékok! Miféle kívánalmak vannak az egyik és mifélek a másik párt programjában? (Nem kérdezem, csak utalást teszek.)

Hála Istennek, nem olyan berendezési az

hatom, hogy kevés szóban oly sok és mély gondolatot, mint ebben, nem találtam; a mindennapi misézést sürgető költeményt pedig egyetlen sem ezen kívül. A Breviariumnak Hymuszaihoz hasonlóan ritmikája szokatlan, de anyai báj, melegség vonul át az egymást fedő két versszakon, hogy ezen elmékedéseim alapján közkincesé nem tenni, mulasztás volna. Valószínűleg helyesen állított össze ez alakban:

Ujmiséshez.

Szived hő vágya teljesült . . .
Az Ige im' megtestesült s z a v a d r a,
S k e z e d b e szállt az Isteniség magá, ma,
Hogy hordanád naponta Ő t.

Kövess te is hát szép t a n á t!
Szived Szerelme biztatód gyanánt áll
Előtted. És ha hű leszesz Hozzá: áld . . .
S Ő h o r d o l é n . . . egy létén át.“

Az eszmék kapcsolatában világoosságával, a mindennapi áldozat bemutatását esdő kérés közvetlenségével arra hív fel, hogy elménkbe vessük e sorokat ujmiséses ügy, mint arany-misések. Oh, mert megbecsülhetetlen kincs a szentmise, nagy hatalom van ezzel kezünkbe téve . . . mennyet nyitni! . . . pedig legalább egy kedves halottja van talán mindenkinek s másrészt oly rövid ez a sok szenvedéssel teljes élet, hogy kellő poenitenciát sem vagyunk képesek tartani. Tehát: „Carpe diem, nam hora ruit!”

gyam, hogy az eszem minden szíre-szóra megálljon, de megállt, mikor azt olvastam egy egyházi férfiú tollából, „hogy igen jóindulatú katolikus úri családokat ismer”, akik olyan katolikus irányú lapot, amely e g y rovatában nem nekik tetsző álláspontot képvisel, még csak kezükbe se vesznek. Értsünk szót: nem azon csodálkoztam el, hogy ilyen katolikusokról hallottam, hiszen annyi a számuk, mint a csillagoké; hanem azon, hogy egy pap ezeket az első osztályba sorozza s olyan minősítvényt állít ki részükre, amilyennel szó nélkül beeresztik az embert még a magas menyországba is. Ők zsidó szabadkőműves lapot olvasnak, mert annak egyetlenegy rovatában sincs kivetni való. Mert egyébfelét nem olvashatnak, miután nincs.

T. cikkező uram! Nincs contradictio in se, ha az nem az, hogy „jóindulatú buzgó katolikus” valamely újságolvasó ember, de a ki-mondottan és valóban kath. szellemű lapokat ingyen se olvassa el, nem hogy előfizetésével támogatná. Az efféle jóindulatot cikkező úr bátran besavanyíthatja, a kath. ügynek semmi kára se lesz belőle. Ha az a kath. ügyek iránt való jóindulat kriteriuma, — megjegyzendő, hogy ezen ügyek között legeslegelső helyen áll a sajtótámogatás ügye, megelőzve még a templompépítés ügyét is, — hogy megboradjunk, mikor néppártról hallunk; ha, mikor Mária országunk választásra hív föl bennünket, mondván: kit artok a kettő közül politikai vezérül: Nándort-e vagy Barabást? — torunk szakadtából ordítózunk: ne amazt, hanem Barabást, — akkor én nyíltan megvallom, hogy ama kath. jóindulatnak nálamnál rezolutusabb gyűlöltője nincsen. A Népszövetség pedig, — hogy összekössük a politikával — csak addig kedves előttem, míg azzal az iránnyal szeretkezik, amelyet a néppárt és nem amelyet bozókyak képviselnek.

Cikkíró úr mellett 66 intelligens osztálybeli „igen jóindulatú” kath. áll, akik rá se akarnak pislantani az „Alkotmány”-ra, mert az néppárti. Igen, ha függetlenségi volna . . . Nos, én csak arra vagyok kíváncsi, vajjon ezen 66 közül hány segítette elő részvételével a „Magyar Állam” bukását, mely tudvalevőleg kath. is volt, meg függetlenségi is. Tartok tőle, hogy tized-részük se volt előfizetője. Legfőképp cikkező úr.

Nos, tetszik-e már sejteni, miből lesz a sáska?

Sebeshelyi.

A Főpásztor útja.

(Tekerőpatak. — Gyergyószentmiklós. — Szárhegy.)

Csiksomlyónak évszázadok töredelmével, könyeivel és vigasztalásaival megszentelt helyéről a boldogságos Szűz mosolyával s a pünkösti bucsú megragadó emlékeivel június 1-én érkezett a kegyelmes főpásztor Gyergyóknak számra nem nagy, de buzgóságban bizonyára utolsó községébe: T e k e r ő p a t a k r a, a melynek vasúti állomásán a Kegyes úr első gyergyói vasútján) a gyergyói járás főszolgabírája, a kerületi espereshelyettes és a hívek sokaságának szeretete és lelkesedése fogadta. Kovács Kálmán jegyző és a plébános üdvözlő beszédei után újra megkezdődött az apostoli munka s a szíveket rendítő egyházi beszéd, melynek eredménye volt, hogy a következő Gyergyószentmiklóson is sűrűn fordult elő a Tekerőpatakon utólagosan kiállított bérme-cédula.

Június második Gyergyószentmiklós szívében volt vörösbetűs. Az ifjú város-hoz méltó izlés a pompás diadalkapun, a

hatás, kiténik az anyaszentegyház azon kegyéből, hogy karácsonykor három misét is engedélyez papjainak. Vajjon értékelik-e ezt kellőleg? vagy teher rájuk? Vajjon a binandi facultas élvezői méltányolják-e azt a kiváltságot: ketszer is táplálkozhatni, erősödni az Úr szent testével-vérével? . . . Ha dicsőséges föltámadásért epedünk . . . etiam si mortuus v i v e t“, táplálkozunk Jézussal, de úgy, mint azt az Oltárszentség pápája kívánja a hívektől, kik kérdezhették magukban: h o g y a n áldozhatik a pap m i n d e n n a p?

A „hogyan?” kérdésre megadja a választ a pap élete, ki hanyagságával nem fosztja meg a Szentháromságot a dicsérettől és dicsőségtől; az angyalokat az örömtől; a bűnösöket a bocsánat nyerstől; az igazakat a segélytől és kegyelemtől; a purgatoriumi lelkeket az enyhülés vigasztól; az anyaszentegyházat Krisztus kegyelmi jótéteményeitől; s önmagát gyógyítószer-től és oltalomtól.

Becsüljük meg a mise nagy áldásait s próbáljuk meg csak e g y h é t e n buzgón elmékedve átmenni a „praeparatio ad missam” fel-emelő oratioin; s ha valaki ezeknek a búcsúkkal kapcsolatos oratioknak egy életen át való ismétlését „unalmasnak” találja, vagy nem szakíthatna időt végzősökre, ajánlok egy rövid be-émlelhető verset, mit templomba menet elmondhat. E kedves kis verset a „Közművelődés” szerkesztői üzeneteiből halásztam ki. Tangens név alá rejtőzött szerzője valamelyik uj-misések számára írhatta. Hivatásomból kifolyólag az irodalomhoz is kell értenem; de mond-

trikolor erdön, a virágfüzerekbe font házakon s a festői bandériumon egyaránt kifejezésre jutott. A pontban 5 órakor érkező főpásztor a diadalkapunál Orel Dezső polgármester üdvözlő beszédére szeretettel teljesen válaszolt, azután megindult az óriási menet a leggyönyörűbb úton: valamennyi iskola tanuló ifjúságának kedves sorfala között. A plébánia előtt Dr. Fodor Béla főgondnok fejezte ki a hitközség nagy örömét, a templom ajtajában pedig a helybeli papság assistentiája mellett Ferenczy Károly főesperes-plébános üdvözölte a nyájához érkező főpásztort. A püspök úr aztán az ember-ember hátán szorongó templomban a hívek könyzaporá közt imádkozott a halottakért, predikált, a Szt. Szív litániáját végezte és gyónatott pap-társaival esti 8 óráig. Most már megértettem, hogy mit jelentenek a pünkösdi szavak: „Emitte Spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae.” A három napon át kétezeren bér-málkozók s a hajnali óráktól késő estig ostromolták a gyónatószekeket, köztük igen nagy számban olyan lelkek, akik 30—40 év óta a kegyelem harmata nélkül szűkölködtek. Délutánonként az iskolákat látogatta, a betegekét gyónatotta s nekik a Szentlelket kiosztotta.

Gyergyószentmiklósról Szárhegyre indult, hová a megújult, megvigasztalt és megerősített szívek halájan kívül hosszú kocsisor is elkísérte.

Szárhegy község határában Oláh Albert k. bír., a diadalkapunál pedig Árpá Lajos községi jegyző üdvözölte a Főpásztort, kérvén őt, hogy mutassa meg a szárhegyi híveknek is a boldogság útját.

A kegyelmes Főpásztor meg is mutatta azt az utat, mert a plébános üdvözlése után felmenvén a szöszékre, gyönyörű beszédben magyarázta meg az igazi boldogság feltételeit. 1200-an bér-málkoztak. De bizonyára jóval nagyobb a száma a lélekben megújultaknak. A betegek gyónatása és megbérmálása itt is szívetindító volt. Az iskolákban a hittanból való vizsgálatot Szárhegyen sem hagyta el a kegyelmes Főpásztor, amint hogy Tekerőpatakon és Gyergyószentmiklóson is egyik legnagyobb gyönyörűségét a gyermeki szívek közt találta. Persze a jó feleletek folytan képecskék és cukorkák is jutottak ám az ürvendő apróságoknak mindhárom helyen. Vele voltam. Sirtam én is, sirt mindenki. A bibliát így könnyű megérteni.

A teljes számban megjelent városi képviselőtestület, egyháztanács, kir. járásbíró, adóhivatal, az állami főgimn., a polgári és elemi iskolák tanári és tanítói karának bensőséges tisztelgésével különválasztom az irt. növ. leányiskolájának műsorát, valamint a főgimn. polg. és elemi iskola ifjúságának szépen sikerült szerenádját, melyen úgy az énekek, mint az üdvözlő vendégek nagy gyönyörűséget szereztek az édes „püspök bácsi”-nak.

A harmadik nap az őrm. szert. plébánia ünnepe volt. A hitközség boldogságát a plébános fejezte ki a templom kapujához pontban 8 órakor teljes ornátusban érkező főpásztor előtt.

E napra is jutott 700 bér-málkozó. A szent-miséen a polg. leányiskola növendékei gyönyörű latin misét énekeltek, mise után a főpásztor az elemi fiúiskolák hittani vizsgálatát hallgatta, majd az őrm. szert. plébánián az egyháztanács bódulatát fogadta. Válasza feledhetetlen lesz a hívek szíveiben. Ekkor tűzte fel a hitközség derék főgondnokának Lázár Jánosnak mellére a „Pro Ecclesia et Pontifice” pápai érdemkeresztet a jelen voltak nagy meglepetése, öröme és éljenzése közt.

Délután 4 órakor távozott a főpásztor.

H I R E K.

A nagyszabeni r. k. terézvárházi Mária Theresia szobor.

Majdnem 140 éve már, hogy a nagy királynő, Mária Theresia aláírta a Terézvárház alapító levelét s ez által az erdélyrészi első és legnagyobb árvaháznak alapját megvetette.

A hű magyarokat szerető, halásanyai szíve nem emelhetett áldásosabb és maradandóbb intézményt az árvaháznál, mely a kath. vallásnak valóságos empóriumma lett e környéken s mely fennállásának ideje alatt 5000 lelcnet és 5800 növendéket nevelt fel derék, vallásos, hazafias emberekké falai között.

A Terézvárház által felnevelt árvák szét-szórva az egész országban. Majd mind intelligens, szép állásokat elfoglaló egyének, majd mint derék iparosok. Mindnyájan egy örökséget vittek magukkal az intézetből: a hitbűséget és lángoló hazaszeretetet, tanúbizonyosságul azon szellemnek, melyben neveltettek.

A volt növendékek között régóta felmerült azon eszme, hogy a Terézvárház előtt a dicső alapítónőnek emléket szoborral kellene megörökíteni. E jámbor óhaj teljesülésére első lépés történt ezelőtt 8 évvel, midőn a szobor letesülése céljából bizottság alakult. E bizottság tagjai között ott volt a két Gődöly-testvér, kik közül, fájdalom, az egyik már az Úrban elhunyt. A felhívást a költői lelkületű, híres ifjúsági író, Gál Mózes budapesti főgimn. tanár szerkesztette.

A felhívás a volt terézvárházi növendékekhez volt intézve. A kitűzött cél is az volt, hogy a sokoldalulag igénybe vett társadalom mellőzésével a terézvárházi növendékek költségén állítsanak fel a szobor. A begyűlt fillérekhez járultak: a jelenlegi növendékek által rendezett hangverseny és a városi színházban a növendékek által előadott két szindarab jövedelme. Hozzájárultak még a nagyszabeni takarékpénztár 100 koronás és a nagyszabeni föld-hitelintézet 50 koronás adományával.

Nyolc év alatt a nemes célra csak 2700 kor. gyűlt egybe. Ezen csekély összeggel nagyobb szabású emlékművet állig lehetett volna létesíteni, ha szerencsés körülmények nem találkoztak volna. Találkozott egy művész, a kézdí-vásárhelyi születésű Kleber Konstantin személyében, ki először az emlékmű tervét s ennek alapján az egész emlékművet kimintazta.

Az emlékmű magassága 5 1/2 méter. Beton alapon és lépcsőkön nyugszik a karsú, koszorakkal körített oszlop. Az oszlop oldalain négy éretbla van, melyeknek felirata a következő: „A dicső alapítónő, Mária Theresia emlékének.” „A halás növendékek.” 1771—1909.

Az oszlop tetejét Mária Theresziának éreből öntött majdnem kétszeres életnagyságú mellszobra ékíti. A mellszobor mint jó anyát ábrázolja, idősebb korában, a Terézvárházban őrzött eredeti képe után.

Az oszlop lépcsőin egy cserfakoszorut a szobor talapatára lerakó árvaházi gimnáziumi növendék áll, szinten éreből öntött alak. Az emlékművét 9 oszlopon nyugvó lánc körüli és környezetének rendezésével a kertész most foglalkozik.

Az ércebeöntést a budapesti Bohacsek-cég végezte nagy művészieséggel és aránylag olcsó áron.

A leleplezési ünnepély június 24-én fog történni, az e lapban közzéteendő program szerint. S most az árvaház volt növendékeihez szólók a felhívás szavaival: „Oh jerünk még

egyszer vissza az öreg intézetbe, mely hidegtől megvédett, mely adott kenyeret a kezünkbe s adott fegyvert, amellyel az élet-halál harcot meg akartuk és meg tudtuk küzdeni: jerünk vissza szárnyra kelt árvák s adózunk halálával az édes Anyának.”

—/.

— **Jezus szt. Szíve ünnepe** a megváltás ünnepének befejező pecsétje. Azért, a husvétii gyónások és áldozások idejét ki kellene terjeszteni egész Jezus szt. Szíve ünnepéig, a mikor is a vesérenyket este a husvétii időszakot ünnepléyes T e D e u-m-mal zárják be. Ugy érzem, nincs messze az idő, mikor ez bekövetkezik. Hiszem és bízom abban, hogy még X. Pius pápa Ő Szentsége életbe lépteti, kit az Isten soka éltesse!

— **Szentségimadás.** Az oltáregyesület 6-án tartotta meg a júniusi ájtatosságokkal kapcsolatos szentségimadást. Az idő nagyon kedvező volt, a baratok lemploma csinosan feldisítve, az oltár méltó fényben; a vezetők, az igazgató minden lehetőt megtett, hogy ez a szentségimadás igazán koronája legyen a kedves és mindenképen eredményes júniusi ájtatosságoknak; — de a hívők, — azoktól egy kicsivel több áldozatot várhatnánk a fáradozás nyomában. Természetesen a mulatságra is számhatunk azért időt — máskor és módjával. Adoráltak az oltáregyleti tagok, a papnövendékek, a zárda, de más intézeteket s egyesületeket nem láttunk. Máskor — igen nagy épülésünkre — ott voltak. A szentmisét Héjja Kálmán celebrálta. este dr. Vass Albert mondott szentbeszédet, utána ünnepélyes vesérenye volt szentségbetétellel.

— **Kinevezés.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumhoz a magyar-latin nyelvi tanszékre B u j a k i Domokost 1909. évi május hó 1-i hatállyal kineveztek rendes tanárnak. Ugyanezen intézettel a június hóban Kolozsvárt tartott tanári vizsgálatokon H a r a l y Béla is megszerzte a középiskolai tanári oklevelet, s így most a tanári testület tagjai mind okleveles tanárok. Mindakét törekvő fiatal embernek a szép eredményhez gratulálunk!

— **Tornafelügyelői látogatás.** A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter megbízásából Á d a m y Ernő, Budapesti VII. ker. külső főgim. tornatanár, mint orsz. tornafelügyelő, június hó 4. és 5-én hivatalos látogatást végzett a gyulafehérvári főgimnáziumban. Megfigyelte úgy a szerternát, mint a rendgyakorlatokat és a játékok. Tapasztalatairól a látogatása végétével megtartott értekezleten számolt be: dicsérvő elismeréssel nyilatkozott tanulóifjaink testgyakorlási képzettségéről és státusi főgimnáziumunknak a testnevelés terén elért eredményét igen jónak találta.

— **Itt az iskolai évnék a vége.** Középiskolainkban a rendes előadások már befejeződnek. Így Gyulafehérvárt már 7-én az előleges osztályozó értekezletet is megtartották. Most folyik az összefoglalások és ismétlések erős munkája az ezárvó vizsgálatokra. Sok szó esik most ezekről pro et contra. De annyi bizonyos, hogy a vizsgálatokat nálunk még eltörőlni nem lehet. Korai haladás lenne ez még nekünk a részletes összefoglalásokhoz. Középiskolai anyagunk, mivel kevés még a megfelelő szakiskolánk, ahová selectio történhetne — általában gyengének mondható és ilyen tanulóifjúságnál csakis megfelelő hivatalos vizsgázással mehet végbe közmegnyugvásra az igazságos selectio.

— **Érettégi vizsgálatok.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziummal K u n e s Elek kirk. tankerületi főigazgató elnöklete alatt június hó 14—17. napjain tartják meg az érettégi szóbeli

vizsgálatokat. Az erdélyi róm. kath. státus képviselője lesz az érettségi vizsgálatokat T a m á s i Áron székesegyházi kanonok, prelátnak.

— **Évzáró vizsgálatok.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumban a következő sorrendben tartják meg a vizsgálatokat: június 10-én: Tornavizsga és verseny. 11-én: Vallástan IV.—VII. osztály, az I. oszt. termében 12-én: Vallástan I.—III. osztály, az I. oszt. termében. 14. 15. 16. 17-én: Érettségi szóbeli vizsgálatok. 17-18-án: Magánvizsgálatok. 19-én: a) Természettan, mennyiségtan VII. o., a VIII. o. term. b) Németnyelv, történelem VI. oszt., az I. oszt. termében c) Magyar-, latinnyelv, V. oszt., a II. oszt. termében. d) Történelem, természetrajz IV. oszt. saját termében. 22-én: a) Mennyiségtan, rajzológeometria III. oszt. saját termében b) magyar-, latinnyelv, földrajz II. oszt. saját termében. c) Magyar-, latinnyelv, földrajz I. oszt. saját termében 23-án: a) Magyar-, latinnyelv, németnyelv VII. oszt., a VIII. oszt. term. b) Természettan, mennyiségtan V. oszt., a II. oszt. termében. c) Mennyiségtan, rajzológeometria IV. oszt., saját termében. 24-én: a) Magyar-, latin-, görögnyelv VI. oszt., a VIII. oszt. term. b) Németnyelv, történelem. földrajz III. oszt. saját termében, c) Természettan, mennyiségtan rajzológeometria I. o., saját term. 25-én: a) Történelem, görögnyelv, egészségtan VII. o., a VIII. oszt. term. b) Magyar-, német-, latinnyelv IV. oszt., az I. oszt. termében. c) Természettan, mennyiségtan, rajzológeometria II. o., saját term. 26-án a) Természettan, mennyiségtan, VI. oszt., a VIII. oszt. termében. b) Görög-, németnyelv, történelem V. oszt., az I. oszt. termében. c) Magyar-, latinnyelv III. oszt. saját termében. Június 29-én reggel 8 órakor háláadó szentmise után a bizonyítványok és jutalmak kiosztása. A vizsgálatok naponként d. e. 8 órakor kezdődnek. A szülőket és érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **Érdekes kirándulás** volt az, melyet Sz p o r n i János szubregens vezetésével a gyulafehérvári finevelgüntézt VIII. oszt. növendékei tettek június hó 5-én a kies fekvésű J e z e r t ó h o z. Az igen patakai völgynek még rejtett természeti szépsége ez a változatos színű tengerszem, valamint a tőle 2 órányira fekvő csepőkőbarlang. Gyenge turistáinknak mellet csak kevesen ismerik még; épen azért dícséretre méltó tanulóifjaink vállalkozása, kik egy nap több mint 60 kilométernyi utat tettek fel az 1200 m. magas heggyekbe, hogy bérces hazánk ezen természeti relikviát lássák és csodálják, mely általánosabb figyelemre volna méltó.

— **Szerencsétlenség.** Szomorú szívetlenség értesültünk arról, hogy Ungvári Jenő helyi főgimn. III. oszt. tanuló június hó 7-én délután a Maros folyóba fulladt. Többed magával elment a tavaszi vizártól megrongált portusi hid elé fürödni, mely helyre került s úszni nem tudván, merülni kezdett; ketten a kis fiúk közül egymás után segítségére siettek, de saját életüket is alig tudták megmenteni, mert nem bírtak a fuladozóval, akit a víz tovább sodort; még néhányszor kinyújtotta karját, majd végleg eltűnt. Hullája csak másnap került elő. Sajnáljuk, hogy ez a baleset megtörtént, de a szerencsétlen tanuló engedetlenségének áldozata, mert a tanári testület és az intézet fegyelmi szabályai szigorúan tiltják a Marosban való fürdést. Szomorú végzete okulásul fog szolgálni társainak. Isten nyugosztalja!

— **VII. számú püspöki körlevél.** Terjedelmesen leírja latin nyelven a római Curia berendezését. S. Paulinus officiuma magasabb méltóságra (duplex) emeltetett. Jézus szent gyermekéje éremhez bőséges búcsuk kapcsol-

tatnak; búcsukban részesülnek azok is, kik a püspök gyűrűjét megcsókolják. A meghalt papot viola vagy fekete kazalába lehet öltöztetni.

— **A gyulafehérvári kath. legényegyesület** május hó 6-án tartotta meg szokásos nyári mulatságát a papok kertjében. Szellemes plakátok hívták a közönséget, mely aztán valósággal tódult is a színhelyre. Élvezettel hallgattak és ünnepelelték a p i s k i i testvéregyesületet, mely kitűnően képzett műhelybeli z e n e k a r á v a l á r á n d u l t Gyulafehérvárra. Volt világposta, szerpentin, konfetti, versenykuglizás és sok minden fajta mulatság, tanc, de csak éjfélig, s mindemellett pazar jókedv. Az úri publikum szives örömet elvegyült az egyesület derek tagjaival. Több mint 300 K. jövedelmet hozott a mulatság az egyesületnek, melyet társadalmunk szolidáris fejlődésére ható értékes keresztény erkölcsi irányánál fogva általános rokonszenvvel kíséretnek és tetemes támogatásra méltótnak városunkban.

— **Egyházi zene.** F. hó. 8-án Kolozsvárt a Szent Mihály templomban d. e. 10 órakor, a koronázás évfordulója alkalmából ünnepélyes szent mise tartott. Ez alkalommal a Cecilia-együttel előadta: Szent-Gály: A-móll miséjét, nagy zenekar kísérettel. Gradualera Stradella: Pater clementiae . . . szoprán szóló, zenekar kísérettel, énekelte Benel Ibolva úrhölgy. Offertoriumra G. Preyer: Ave Maria . . . szoprán szóló, vegyeskar, zenekar és orgonára, énekelte Dr. Szölösy Attiláné úrnő. Communiora Rokitansky: O salutaris hostia . . . szoprán szóló, zenekar kísérettel, énekelte Marinescu Jenőné úrnő.

— **Az első női kongregáció megalakulása Kolozsvárott.** A kolozsvári apácázárda nagyszobájában fényes ünnepség folyt le pünkösdi másodnapján. A katolikus polgári iskola 27 leány-növendéke tett fogadalmat, hogy hű tagja lesz a Mária-kongregációnak. 14 jelölt tiszta lelkesedéssel várja a legközelebbi ünnepélyes felvételt. Kolozsvárott különösen nagy fontosságú volt ezen ünnepély, mert a különféle választások ezen középpontjában nagyon sokat várhatunk a kongregáció üdvös munkájától. Péter Antal dr. ezt átlátva, ki praeses lett, mindent megtett a megalakulás érdekében. Hirschler József dr. praelatus-plébános ünnepi miséje után következett a megható felavató szertartás. A fényes nagyjelentőségű ünnepélyhez mindenben méltó volt az a gyönyörű felavató beszéd, melyet Hirschler József dr. mondott az ifjú, lelkes új tagokhoz. A szövegtől szövegtől példák és hasonlatok, magasztosabbnál magasztosabb gondolatok nemesek az ifjú kongregánistákat, hanem a jelenlevőket mind egész valójukban meghattották. Az apácázárda iskola létesítése az ő érdeme és hogy most már a másvallásúak is versenyezve törekedjenek az intézethez való bejutást elérni, az önfeláldozó, példás buzgalom nővérekben kívül Hirschler dr. érdeme. Egy szebb jövőt hajtálnak látjuk feltűnni, egy boldogtöbb lelki élet fellendülését várjuk méltán, mikor az ilyen lelkes ifjú csapatokat és ilyen vezetőket szemlélünk. Az az öröknőny, mely a felavatottak szemében csillogott, az az egész leánykör előmlő boldogság, mely úgy meghattott mindannyiunkat, azt mutatja, hogy csak ilyen nevelés teremti boldogságot az egyénben, a családban és példát adva, lassanként a társadalom átalakításában, az idealizmus elterjesztésében; ez a nevelés fogja megvalósítani a Krisztusi ideált, a békét, nyugalmat, boldogságot, mit a világ nem adhat, csak az emberi szívet alkotó végtelen Hatalom és a Szűz Anyának közvetítő jósága.

— **Időjárásunk** ellen talán a legkevesebb panaszunk lehet most, mert a jó meleg napok az áldást árasztó esővel üdvösen váltakoznak.

A M e t e o r szerint júniusban majd erősebben érvényesül a meleg, de még sem annyira, mint azt várhatnánk, mert e hónapban is változó lesz az időjárás, s a nagyobb meleg csak 23-a után áll be. Lehet, hogy az aratás a hűvös tavaszi hónapok miatt némi késést szenved, de talán egy a vizasztaló, amit a gazdák jól tudnak, hogy a hűvös tavasz megtölti a csüret.

— **A csíksomlyói pünkösdi búcsú.** Mint minden évben, úgy ez idén is a régi hagyományokhoz híven ünnepeleltük meg a negyedfélszázados eseménynek emlékezetét, a pünkösdi búcsút. Már péntektől kezdve három napon keresztül harangzúgás, hangos ima és ének s a tömeges összejövetellel együtt járó láрма hangozott a csíksomlyói szűz Szűz Mária kegyhelyén. Kellemesen hatott, hogy a mikházi kereszt, mely a múlt évben félreértések miatt nem jött el, most pontosan, pénteken reggel 6 órakor megérkezett. Ugyancsak pénteken délelőtt érkezett meg kegyelmes Főpásztorunk is, ki gyergyói bérmautjáról jött és jórészt a két intézet ifjúságának szentelte idejét. Péntek déltől kezdve pünkösdi napjaink a napnak ügyszólván minden órájában érkeztek búcsúcsok. Minden nagytitás nélkül elmondhatjuk, hogy sokkal jobb rendben, nagyobb buzgóság- és áhitattal, mint az előző években. Csaknem minden nagyobb csoportot pap vezetett; egy szerzetes atya fogadta a keresztaljakat a templom előtti téren azon kökeresztnél, melynek alsó részét a Nagyerdőről, azon helyről hozták, ahol 1567. pünkösdi szombatján a székelyek hitüket fegyverrel kezükben védelmezték János Zsigmond hadai ellen.

A bizottság irodáján 53 csoport jelentkezett, mindegyiknek vezetői plébánosuktól kapott írásos meghatalmazást mutattak fel. Értésülésünk szerint az egyes csoportok az egész úton a legjobb rendben ájtatoskodtak, útközben pihenő helyükön vagy templomoknál a velők levő papnak vagy az illető hely plébánosainak meggyöntak. Az 53 csoportban (tavaly 45 volt) összesen 11.658-an (tavaly 9640-en) érkeztek. Ezeket kívül pár ezren jöttek még vonaton és szekéren, de az összes búcsúcsok száma jóval kisebb volt mint más esztendőben. (A gyenge természetek tudják be.) A kereszt csoportokkal és azokon kívül 40 pap vehetett részt a búcsún, továbbá 10 szerzetes atya. Ez utóbbiak derekban munkálkodtak, gyóntattak, áldoztattak és prédikáltak; nem mondhatjuk ugyanazt a papokról. Sokan csak sétálgattak (sapientia). Voltak azonban igazi lelkipásztorok is, kik hűvekkel voltak állandóan, szinte őrizték őket. Hisszük, hogy az ilyen csoportok lelkihasználóvetelek részt a búcsún.

Szócnokok voltak: Eröss József, P. Sántha Angelus, P. Tréfan Leonard, P. Biró Lőrinc és P. Szabó Pius. Pünkösdi napján kegyelmes Főpásztorunk pápai áldásban részesítette a búcsúcsokot. Ezt megelőzőleg szép beszédet is mondott. Hitből való életre, vezetésre, tisztaság- és józanságra buzdított. A legjobb hangú szócnoknak is ügyelni kell, sőt ilyen alkalommal meg kell magát erőltetnie, hogy szavát mindenütt megértse s a Püspök arét mindenki megértette. Körülbelül 4000-en áldoztak, sokan azonban a szomszéd községben vagy a szt. Péternél végezték ájtatosságukat. A Szt. István Társulat kiadványait ez idén is árultattuk, de kevés eredménnyel. Együttessel labarummal való kikerülés nem volt. A csendőröknek is kevés dolgot akadt, részeges csavargók nem botránkoztatták a jámbor búcsúcsokot. Komediasok sem voltak, sem csuszó-mászó, elnyomorekített koldusok sem. De, és ezt újból hangoztatjuk, a sörös és pálinkás bódékból az alispáni rendelet értelmé-

ben el kell távolítani az ülőhelyeket s a zárórát pontosan meg kell tartani. Csak mi papok — ezzel végzem soraimat — álljunk jól melléje s a búcsú tartalmasabb lesz. Külső eredményeket már is értünk el, csak haladjunk tovább a megkezdett úton.

— **Mária-Kongregáció.** Május 31-én, szent Angela napján igen kedves és örömteljes ünnepe volt a nagyszabású szent. Orsolya Rendházban fennálló „Szeplőtelen Fogantatásról“ nevezett kongregációnak. Ugyanis ekkor tartotta az új tagok beöltöztetését! Igazán kedves és megható volt a látvány, melyet a fehér ruhába öltözött 18 tagnak a templom szentélyében való megjelenése nyújtott. Szívük ártatlansága, Szűz Anyánk, Mária iránti mély és őszinte szeretet és azon forró óhajuk, hogy éltek utolsó pillanatában az Ő zászlaja alatt akarnak és fognak harcolni, visszatükröződött arcukon. Szinte látszott rajtuk, mily epedve várták már e napot, melyen őket Mária hű leányaivá avatják föl. A felvételi szertartást a kongregáció elnöke, Tóth István szász. tanácsos végezte. A felvételt előtt az elnök magyar nyelven lelkes beszédet intézett a jelöltökhöz, utalva beszédében a Mária gyermekek kötelességeire, azok hű s pontos megtartására, különösen szívükre követve a szeretetet. „Mert — úgymond — a szeretet és pedig a tettekben nyilvánuló szeretet az erények legszebbike. Éppen azért szükséges, hogy ez erény mindenekelőtt a gyülekezet, a Mária kongregáció tagjait hassa át teljesen!“ — A beszéd után a második elnök az elnöktől a tagok felvételeit kérte, mire meggyújtották a jelöltek gyertyáit, kik félkörben az oltár előtt térdeltek le. Majd több kérdést tett hozzájuk, melyekre valamennyien szépen, hangosan, érthetően feleltek. Utána következett az érmekek megszentelése. Ez alatt a kar Mária éneket zengett. Az érmekek megszentelése után a jelöltek elmondták a fogadalmi imát, melyet az érmekek és oklevelek átadása követett, melyet egy szép Mária ének zárt be s ezzel egyszersmind a kedves, lelekemelő ünnepély véget ért. Mi pedig megszaporodva számban, erőben és kegyelmekben, Szűz Anyánk áldásával és nemes elhatározásokkal eltelve iparkodunk Anyaszentegyházunk és édes hazánk javán buzgólkodni. **Egy kongreganista.**

— **Mária-kongregáció a csiksomlyói tanítóképzőben.** Az idei pünkösd második napja sokáig emlékezetes lesz a csiksomlyói róm. kath. tanítóképző életében. E napon alakult meg a képző ifjúsága körében a Mária-kongregáció. A képző tanártestülete eddig is mindig szívén viselte az ifjúság erkölcsi nevelését s főtörekvése volt, hogy meggyőződéses kath. tanítókat bocsásson ki az életbe. Az intézet ötven éves jubileumán nyugodt lélekkel el lehet mondani, hogy a hazafiság mellett mindig kiválóan gondozta a vallás-erkölcsi életet is. 1897. év óta az Élő Rózsafüzér Társulat is szépen virágzik, melynek tagja minden növendék. De hogy az ifjúság vallási élete még intenzívebb legyen s a Mária szelleme még jobban áthassa a szíveket: megalakult a Mária kongregáció. A hittanár felhívására az ifjúság java része örömmel sietett a Szeplőtelen zászló alá s miután egy évnél tovább komolyan, lelkiismeretesen készült elő a nagy napra, Püspök urunk őccselencijája pünkösd másnapján husz ifjút ava-

tott fel Szűz Mária leventéi közé a szentferenc-rendiek kegytemplomában. Szép, megható volt a fölavatási ünnepély. Husz ifjú térdelt a kegytemplom csodatevő szobra előtt, dobogó szívvel várva a pillanatot, hogy letehessek fogadalmukat Urnőjüknek, Pártfogójuknak. Midőn a felajánlási imádságot végezték, ott égett arcukon az öröm és lelkesedés pirja s szemükből az a szilárd elhatározás sugárzott ki, hogy ők nem lesznek hűtlen gyermekei a Szűz Anyának. Majd a püspök úr szólt fiaikhoz kedvességgel, szeretettel. Lelkükre kötötte, hogyha hű fiaik akarnak lenni Máriaéknak, akkor kerüljék különösen a tisztátalanság, mértékletlenség és káromkodás szörnyű bűneit. Az ünnepi szentbeszédet Ince Domokos csikszentgyörgyi plébános tartotta.

— **A nagyszabású r. k. terézvárházi Mária Theresia szobornak ünnepélyes leleplezése** június 27-én fog megtörténni. Felhívotnak a Terézvárháznak volt növendékei, hogy az ünnepélyen résztvenni s megjelenésük felől a terézvárházi igazgatóságot értesítsék sziveskedjenek.

— **Nagyágon** tartott koronagyűlés jegyzőkönyvi határozatban tiltakozott azon katolikus laphoz nem méltó támadás ellen, melyben az egri egyházmegyei lap Erdély nagynevű püspökét a Szent István társulati gyűlésen elmondott beszéde miatt részesítette s fiui hódolatának s gyermeki szeretetének táviratilag adott kifejezést.

— **Misszió.** Május hó 21—27-ig Gyergyóremeten misszió volt Ince Domokos csikszentgyörgyi és Bagoly Mihály kézdiszentkereszti plébános vezetésével. A nagy készültséggel, tudással és kitűnő szóbeli képzettséggel megtartott sz. missziót leginkább a hívek utólagos hangulata és elért külső siker jutalmazza: majdnem 2000-en győntak s áldoztak. A misszió végén az atyák fogadást tettek népünkkel, hogy a káromkodást lehetőleg kerülni fogják. Misszió végével a fellekesült hívők sorfalat képezve fogadták a templomból jövő atyákat, Isten fizesset s éljen kiáltozva, könyvek között bucsuztak el. A gyengédebb szívek hála s szeretete virágosokorra fűződött össze mindkét atya számára, a férfias elismerés pedig kocsiros kíséretében nyilvánult. A községi elöljáróságnak mindebben nem kis része volt. Isten adjon a szomjazó lelkeknek mindig ilyen erőt!

— **Pályázat** hirdetik a kapnikbányai és verespataki plébánosi állomásokra. Pályázhatnak s írat vizsgás papok.

— **A brassói róm. kath. főgimnáziumban** az 1908—9-ik év végén tartandó nyilvános vizsgálatok június 8-án kezdődnek s 23-án végződnek. Június 29-én d. e. 8 órakor „Te Deum“-ot és utána az intézeti tornacsarnokban isk. záró ünnepélyt tartanak, melynek végeztével a jutalmak, értesítők és iskolai bizonyítványok kiosztatnak.

— **Torna-, énekvizsga.** A brassói róm. kath. főgimnázium folyó hó 8-án d. u. 5 órakor tartotta torna- és énekvizsgáját. A műsor alatt a városi zenekar játszott.

— **Alkoholelles népgyűlés Gyergyóalfaluban.** A szent missio napjait felhasználva Szabó György esp.-plébános május hó 23-án megalakította az Alkoholelles szövetséget. Hatalmas beszédben ismertette az alkohol rom-

bolását hazánkban, azután tapasztalati és orvosi véleményeket hozott fel, melyek mind arra az eredményre jutnak, hogy az alkohol megöli az embernek lelkét, becsületét, okos gondolkodását és megöli a testet, egészséget. És vagy ezer ember mondta rá, hogy tisztán úgy van, igaz, de azért nem mind az ezer iratkozott be a szövetségbe, hanem 220 férfi és gyermek. Mindazonáltal ez csak a kezdet volt, azután is sokan jelentkeztek és fogadják, hogy soha szeszest italt nem isznak! A többek között 4 tanuló. És ha megértének atyáinkfiát és azoknak vezetői ezen mozgalom fontosságát és követnék Szabó esperes szavait, akkor, de csak akkor mondhatnák el, hogy „Magyarország nem volt, hanem csak lesz!“

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollaal és pénzünkkel az egyházmegyéink érdekeit szolgáló ezen egyet- len lapunkat.

50 éves jubileum.

A csiksomlyói róm. kath. tanítóképzőintézet május hó 31-én ünnepelte 50 éves fennállásának jubileumát. Az ünnepségre diszes közönség gyűlt egybe. A kegyelmes püspökön kívül a notabilitások közül a többek közt ott láttuk Kállay Ulul főispánt, Fejer Sándor alispánt, Hajnó Ignác és Török Ferenc országgyűlési képviselőket, dr. Balló István tanfelügyelőt, Csikmegeye számos papját és tanítóját stb. A Pedagógium és a Tanítóképzőintézet Tanárok Orsz. Egyesületi képviselőiben dr. Herman Antal tanár, ismert híru tudósnak volt jelen az ünnepségen.

Szent mise után, amelyet d. e. 9 órakor fényes segédlettel az erdélyi püspök mondott, a közönség a képezde kertjébe vonult, ahol a szereplők számára pódiumokat emeltek. A háttérrel fenyőfal képezte, amelyet apostoli királyunk, kegyelmes püspökünk, Gergely Ignác kanonok, Simon Jukundian és Földes József volt igazgatók kepe ékesített.

Az ünnepély bevezetésül az ifjúság zenekísérettel egy ünnepi dalt adott elő, amelynek végeztével Bálint Lajos főesperes mondotta el megrövidített beszédét. Beszédében kimelvé az intézet kulturális fontosságát, röviden ismerteti keletkezésének eszméjét és megvalósítását. Kiemeli e tekintetben az alapító dr. Haynald Lajos erdélyi püspök érdemeit. Ezután vázolja azon érdemeket, amelyeket a jelenlegi erdélyi püspök szerzett az intézet fejlesztése körül. Feltűntette azt a hatást, amelyet a Boldogságos Szűz pártfogása gyakorolt minden időn át az intézetre. Végeztül kívánja, hogy ezen derék intézet a jövőben is, amint tette a múltban, valósítsa meg a hozzáfűzött reményeket s neveljen vallásos, tanult, hazaszerető, lelkes tanítókat a hazának. Ezzel megnyitotta a jubilaris ünnepséget.

Karácsony József igazgató felolvasásában röviden vázolta az alapítás előzményeit, magát a megalapítást és az intézet fejlődését 50 esztendőn keresztül. Felsorolja azokat az erkölcsi

ELSŐ SZENT ÁLDOZÁSI EMLÉKKÉPEK, valamint mindennemű szent képecskék

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivételben, magyar, német vagy tot szöveggel a legjutányosabb árban kaphatok Buzárovits-Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban. — Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve. —

és anyagi áldozatokat, amelyeket nagy nevű egyházfejedelmek: az alapító dr. Haynald Lajos, Fogarassy Mihály, Lőnhart Ferenc és jelenlegi püspökünk hoztak. A kezdet nehézségeinek leggyőzebbében elévülhetetlen érdeme van P. Simon Jukundián első igazgatónak is. Reményét fejezte ki, hogy ha az intézet az eddigi vallásos és hazafias szellemben fogja hivatását teljesíteni, Isten is meg fogja jutalmazni az intézetet.

A férfiak éneke után Zsögön Zoltán tanár szavaltta el a jubileumra írt „Ötven év” c. nagy hatást keltett ódóját.

Az intézetben végzett tanítók nevében Todor István csatószegei tanító beszélt. Lendületese bevezetés után az intézet nagy fontosságú működését rajzolja, amelyet a szabadságharc leveretése utáni szomorú időkben végzett. Az intézetből 50 éven át sok képzett hazafias tanító lépett az életbe, a küzdőterre, hogy vallásos és hazafias nemzedékeket neveljen. Az intézetből kikerülő ifjak azonban nemcsak mint tanítók működnek, hanem a legtöbben mint kántorok énekükkel dicsőítik az Urat. Szép szavakban róva le az intézet iránti hálójukat, kívánja, hogy az intézet tovább virágozzék, tovább fejlődjék.

Erre dr. Herman Antal mondotta el nagyszabású beszédét, amelynek bevezetésében kijelenti, hogy örömmel jött ezen erdélyi Pannonhalma ünnephez, mint kath. hívő és mint magyar tanító. Két testületnek hozza az üdvözlését, amelyek ismerik a csiksomlyói r. k. tanítóképzőintézet fontos hivatását s méltán nyolják nagy érdemeit. Helyes gondolata volt Haynald püspöknek, hogy e nem fertőzött őstalajon alapította a képezdét. Szép szavakban vázolja, mily úton kell haladni az igazi tanítóképzésnek s milyennek kell lenni egy igazi tanítónak. Befejezésében püspök urunkat, Haynald Lajos méltó örökösét üdvözlö, akinek fenkölt lelke mutatja nekünk a biztos kilátást a jövő áldásaira.

Karácsony József köszönő szavainak elhangzása után püspök urunk mondotta el befejező beszédét. Midőn megkapta a meghívót, kételkedés fogta el, valjon ünnepeket-e oly intézet, amelyre nemcsak az avatatlank, de a hivatottak is annyi rosszat mondanak. Meggyőződött azonban, hogy ezeknek nincs igazuk, mert mindaz, amit ráfognak, az igazság szemüvegén nevez buborekká válik. Az intézet büszkén tekinthet vissza múltjára, mert mindig hivatásának tudatában állott s mindig teljesítette feladatait. Krisztust, mint igazi pedagógust, állítja követendő példának. Elismeri, hogy fejleszteni kell az intézetet, ezért gyűjtést kell rendezni, ígéretet tesz, hogy minden begyűlt 10000 frt. után maga is ad 1000 frtot. Halás elismerését fejezi ki a testület iránt, amely buzgón

fáradzik az ifjúság érdekében. Megköszönve még a közönség részvételét, a király iránti szeretetre buzdította az ifjúságot.

A férfiak éneke után Szántó Ádám III. éves növendék elszavaltta Mindszenti Gedeon „A szentek unokáihoz” c. költeményét. Befejezésül Huber Király indulóját adták elő.

A tanítótestületet a körültekintő rendezésért és külön az ének- és zenetanárt a gondos betanításáért elismerés illeti meg.

Adja az Úr, hogy ez a szép múltú intézet a jövőben is oly sok derék, vallásos és hazafias tanítót neveljen a hazának, amint tette a múltban is!

—k.

P á l y á z a t.

A nyáradselyei róm. kath. kántortanítói állásra július hó 11-ig pályázatot hirdetek.

Javadalmazása: készpénzben és terményekben 1025 korona; 2 hold 1494 ööl szántó évi haszna; jó és tágas lakás, veteményes-gyümölcsös kerttel.

Kötelességei: a mindennapi és ismétlődő iskolások tanítása; faiskola kezelés; kántori teendők végzése az anya- és fiókegyházakban; az ifjúsági egyesületek buzgó vezetése.

A megelőző vasárnapokon és ünnepeken megjelenők előnyben részesülnek. Nyáradselye, (u. p. Nyáradmagyaros,) 1909. június 1.

Pap Gyula,
pleb., iskolaszéki elnök.

Szerkesztői üzenetek.

K. A cikk későn érkezett. — a jövő számra pedig annyi kézirat áll rendelkezésre, hogy akkor sem közzölhetem a legjobb akarat mellett sem.

Aki oly ujságokat vagy más iratokat olvas, melyeket vallásellenes emberek írnak, saját lelkén követ el öngyilkosságot. Stolz Albán.

Kitüntetve az 1907. évi Pécsi országos kiállítás alkalmával.
.: az Országos Iparegyesületi nagy ezüstéremmel. :.
Alapítva: 1873 Telefonszám: 424.

KRISZTIAN JÓZSEF ÉS FIA

mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő, méz-, viasz- és fálya raktára a pécsi Székesegyház viaszgyertya szállítója, PÉCSETT.

Főüzlet: Fióközlet: SZIGETIORSZÁG-ÚT 3.SZ. JÓKAI-TÉR 9. SZ.

Ajánljuk a főtisztelendő papságnak füstmentes, szagmentes és nem csepögő valódi méhviaszgyertyáit.

DOBROWSZKI KÁROLY

kályhakészítő, cserépkályha raktára Gyulafehérvárt.

Raktár: Nagyszébenben Jickeli F. Károlynál. Állandó nagy raktár.

Tűzmentes, divatos stílusban készítek cserépkályhákat, szabadalmazott

Patent Fűtő Multiplifikátor gyors melegedés

a legszebb színekben, u. m. barna, zöld, elefántesont, fehér, samoa, drapp, borsózöld, almazöld, víz zöld, égbék, világosbarna, gesztenyebarna, majolika stb. Fürdőkád burkolatok, Fayenc porcellán lemezekből, porcellán takaréktűzhely fehér és kék színben. Régi kályhák javítását és átrakását elvállalom 2—3 évi jótállás mellett.

Pontos kiszolgálás, jutányos árak!

Kiváló tisztelettel

Dobrowszky Károly.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK.

Magyar ásványvíz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorban ellen Borszéki Fökut, az ásványvizek királya, kőszvény ellen

Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen Bodoki Matild, alkális savanyvíz Baross, vesebaj ellen

Borhegyi, hughajtó Boholti, üdítő víz Előpataki, sárgaság ellen Felsőrákosi Mária, légesőhurut ellen Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő Kászónfokut (Salutaris) jód és lithium tartalmu Répáti, égvényes ásványvíz Székely-Selters, idült gyomorban ellen Sztójai, ezukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Raktáron kaphatók: Lobstein Lázár, Schlesinger Testvérek és Rosner Rezső kereskedéseiben.

Raktár: Gyulafehérvárt Kőbányai részvényserfőződe főraktára czégnél.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

Meltzer Gusztáv

viaszgyertya, szappangyára NAGYSZEBENBEN.

Ajánlja elismert legjobb temp-
lomi gyertyáit minden kívánt
nagyságban viaszból, stearin-
ból és ceresinből.

Számos elismerő levéllel rendelkezik.

Kedvező fizetési feltételek.

Bérmálási lapok, Bérmáltak anyakönyve,

A bérmálás szentségének -
szertartása s minden más egy-
házi hivatalos nyomtatványok
nagy készletben kaphatók:

Papp György

könyvnyomdájában

GYULAFEHÉRVÁRT.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüst-
éremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. sza-
badalmazott harangjait, melyekkel
igen tetemes súly és ármegetkarítás éretik el-
p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyu
harang hangja egy más régibb szerkezetű 460
kg. harang hangjával egyenlő.

A legujabb ingó rendszerű for-
gatható vasharang felszerelést, melyek,
a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyű-
nyed, hogy egy gyermek is több harangot
huzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen huz-
ható vasszerelésre való átalakítását, — repedt haran-
goknak újraláló öntését vagy csekély felülízetés
mellett való becserélését.

Tűzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉC, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb
szabású, minőségű és finoman kidolgozott reve-
rendák és címádák, papi civil öltönyök
előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egy-
házi ruhák:** casulák, pluvialek, velumok, bal-
dachinmok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók,
karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni.
Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi
céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség**
tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól
eszközöltenek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —